

Kan en webbplats lära oss något om regioner och kulturpolitik?¹

Antologins tematik är inbjudande. Plats, kultur och identitet. Den utgör en dagsaktuell syntes av begrepp och företeelser som på många vis genomsyrar såväl samhälle, kultur och världen i stort, som forskarsamhället och våra beslutsfattares vardag. Det gör den tillsammans med frågor kring andra temata: globalisering, regionalisering, mångfald, nätverk, Internet och hållbar utveckling, för att bara nämna några. Dessa frågor är kanske inte nya och de är heller inte reserverade för en alltför snäv krets. Snarare går de alla i olika stor omfattning genom såväl forskarsamfundets som det politiska ditots maskineri. De har analyserats och omsatts i praktik. Praktik har varit utsatt för studier. Eller går rörelsen i motsatt riktning? Trots att frågorna redan idag har många uttolkare,¹ har vi möjlighet att studera dem igen. Utmaningen ligger i sammanhanget. Studerade ur olika perspektiv och i skilda sammanhang kan frågorna ges nya *nyanser*, mönster som kanske säger något nytt, men också kan bekräfta vad vi redan vet.

Sammanhanget i detta kapitel utgörs av två europeiska administrativa och subnationella regioner, Région Midi-Pyrénées i södra Frankrike och Västra Götalandsregionen i västra Sverige. Den franska regionen fick självbestämmanderätt genom den franska decentraliseringslagen, loi Deffere, 1982. Redan tidigare, sedan 1970-talet,² hade det funnits en svag regional struktur, som inte i egentlig mening hade någon större betydelse för realpolitiken. Den svenska motsvarigheten existerar sedan 1999. Den svenska region det här är frågan var under prövning fortfarande 2002, en period som har förlängts till 2006.³ En inledande skillnad mellan de båda regionförsamlingarna är att regionerna i den franska kontexten blivit permanentade, medan den svenska är ett omfattande försöksprojekt.⁴ Det här med *försök* har de dock gemensamt på ett plan: Midi-Pyrénées har tillsammans med en annan fransk region nyligen blivit utvald att vara pilotregion för en ny form av decentralisering av kulturpolitik samt utvärdering av hur den tidigare har fungerat.

Genom en studie av dessa två administrativa regioner och med utgångspunkt i deras webbplats,⁵ kan jag närma mig flera av de förutsättningar och utmaningar regionerna står inför idag.

¹ Denna text skrevs ursprungligen för en antologi, *Kultur, plats, identitet*, vilken är under utarbetande inom ramen för det av Riksbankens jubileumsfond finansierade projektet *Kultur i kunskapsamhället*. Denna antologi utkommer under 2003. Texten är heller *inte färdig*, utan är under fortsatt utveckling.

Internet är ett kommunikationsmedium, som inte bara tillåter en ny form av kommunikation. Det förväntades när det begav sig bli ”idealiskt instrument för främjare av demokratin” genom att göra politisk information lättåtkomlig, påpekar Manuel Castells i *Internetgalaxen*.⁶ Genom den interaktivitet som nätet erbjuder, skulle medborgarna kunna börja vaka över sina beslutsfattare. Bilden Castells målar av detta ser dock relativt dystert ut.

Först och främst undrar jag: kan man genom att studera dessa subnationella regioners webbplatser lära sig något om antologins övergripande teman? Jag kommer att undersöka *hur* man beskriver själva regionen. I vilka termer? I en studie av kultur och kulturpolitik i regionen, *så som det beskrivs* på regionernas webbsidor undersöker jag vad kultur är och vad kulturpolitik tjänar till i en administrativ region? Genom att jämföra två subnationella regioner tror jag att man kan belysa just de nyanser jag skriver om i inledningen. Däremot har jag inte möjlighet att i någon större utsträckning beskriva varken den nationella kulturpolitiken eller den eventuella regionaliseringspolitiken i Sverige och Frankrike, såvida det inte tangeras via webbsidorna.

I en liten bakgrund introduceras å ena sidan företeelsen globalisering, som det är svårt att komma förbi utan att nämna, och å andra sidan ges en kortfattad problematisering av regionalisering och kulturpolitik. Antologins format gör att jag inte kommer kunna fördjupa mig alltför mycket i begreppen. I presentationen och analysen av webbplatserna sedan, kommer jag att återknyta till den inledande diskussionen, även om detta längre avsnitt är *deskriptivt* till sin karaktär, varpå jag i slutet av artikeln återkommer till antologins tematik.

Förutsättningar och nya rum

I vår samtid kan vi spåra en omvandling av såväl rumslig organisation som av sociala relationer. Denna påverkar såväl internationella relationer, nätverk, kultur som maktutövande.⁷ Det är denna som brukar kallas globalisering. Globaliseringen har en lång historia som sträcker sig bortom vår samtid och det rör sig inte om *en* process, utan handlar om förändringar i social, politisk och ekonomisk aktivitet över politiska gränser. I denna får vi en situation av allt större dependens (beroende) vad gäller handel och finanser, migration, kultur och makt.⁸ Tack vare nyare kommunikationssystem syns de förändringar som pågått så länge ske snabbare nu, och händelser som tidigare verkade vara av lokal art får konsekvenser globalt – och tvärt om.⁹ Vi ser nya relationer, vilket förvisso inte betyder att nationalstaten har sett sina sista dagar, men som tvingar den att inse att politik inte endast kan baseras på nationalstaten. En postnationell era beträds.

Globalisering används också som en integrerad del i det sätt på vilket vi betraktar vår samtid. Den och de rörelser vilka vi identifierar med den på alla tänkbara nivåer, går att använda som en variabel för alla våra studier av och diskussioner kring vår samtid. Dess till synes paradoxala ingredienser kan därmed tas i beaktande. Å ena sidan ser vi integration och konsolidering i större block, regionalisering av den art som lett fram till sammanslutningar som Europeiska regionen och å den andra desintegration av nationalstater som faller i bitar.¹⁰ Dessa politiska och ekonomiska rörelser motsvaras på ett sociokulturellt plan av homogenisering respektive partikularisering. I den sistnämnda processen har frågor om identitet, etnicitet och särart har en speciell ställning, medan homogeniseringen ofta brukar exemplifieras med hjälp av populärkultur och dess globalisering.

Till grund för *ett sätt* att se på nya rum för politik och kultur kan man ha Världssystemteorin, utvecklad av Immanuel Wallerstein. Grundantagandet här är att världen utgörs av ett system, i vars centrum vi finner en kärna, vilken successivt drar in allt fler delar av världen – semiperiferin och periferin – in i dess sfär och ekonomi. Endast den externa arenan står helt utanför och är oberoende av centrum, men frågan är om denna existerar idag.¹¹ *Ett annat* sätt att se på de nya rummen för kultur och politik representeras av Manuel Castells. Faktum är att han faktiskt på många vis vidareutvecklar världssystemuppfattningen genom sin studie av informationsåldern och nätverkssamhället.¹² I Castells tappning är detta system inte helt enkelt dominerat av ett centrum, även om maktens geografi inte har upphört.¹³ Man kan istället föreställa sig ett nätverk bestående av noder, i vilket vissa noder (representerade av Nordamerika och andra maktcentra) har större makt än de andra. Utestängning ur nätverket innebär stora svårigheter att utvecklas. Utvecklingen av detta system är inte helt annorlunda, men har fått hjälp av det nya kommunikationsmedel Internet och ny informationsteknologi innebär. Organisationen av Internet är användbar eftersom den motsvarar den samtida organisationen i nätverk och båda överskrider de nationalstatliga gränserna.

Det politiska livet ordnas trots allt fortfarande utifrån något som vi kallar nationalstater eller territorialstater, där beslutsnivå och geografi sammanfaller.¹⁴ Dessa nationalstater utmanas som sagt av regionalisering på supranationella plan, världen blir multipolär.¹⁵ Denna *regionalisering* framhåller regional särart i ökad konkurrens mellan olika delar i en globaliserad värld.¹⁶ Men ack vad det förvirrar, detta begrepp. Det kan också beteckna en form av *decentralisering* inom nationalstater, som bygger på initiativ tagna på nationell-statlig nivå.

Den subnationella *regionen* sedan är en administrativ nivå mellan det lokala och det

nationella. Den kan härmed också vara ett territorium för genomförande av statlig politik, liksom de oftast utgör beslutsterritorier.¹⁷ *Regionalism* å andra sidan förstås som en nedifrån rörelse, en ideologisering av regionen i en process där målet kan vara att uppnå autonomi eller självbestämmande.¹⁸

Kultur och politik

Politikbegreppet har oftast kommit att förknippas med nationalstaten, men kanske kan man påstå att detta i vår senmoderna era har kommit att ifrågasättas.¹⁹ En vanlig definition av politik är auktoritativ fördelning av värden genom offentlig maktutövning.²⁰ Förstått på detta vis, blir kulturpolitik den auktoritativa fördelningen av värdet kultur genom offentlig maktutövning, vilket på inga vis är oproblematiskt. I centrum har vi relationen kultur – politik.²¹ Olika nationer har löst frågorna på skilda vis och man brukar skilja mellan länder som samlar kulturpolitiska frågor i ett starkt kulturdepartement och de som håller frågorna på ”armlängds avstånd”. På ett analytiskt plan kan man i likhet med Harry Hillman Chartrand och Claire Mc Caughey indela kulturpolitiska modeller i fyra idealtyper, nämligen tillrättaläggarmodellen, mecenatmodellen, arkitektmodellen och ingenjörsmo-
dellen och ingenjörsmo-
dellen.²² Här har man tittat på hur staten förhåller sig till finansieringen av konst,²³ dess produktion och förmedling. Den första utmärks av att produktion och förmedling sker på den fria marknaden och bl.a. hjälps av donationer. I mecenatstaten får konsten stöd också genom ett antal halvofficiella kulturpolitiska organ, på armlängds avstånd. Arkitektstaten, till vilken man brukar räkna både Frankrike och Sverige, får konst stöd direkt via ett kulturdepartement och samhällets behov i stort tillgodoses genom satsning på konst. I ingenjörsmo-
dellen står staten för samtliga konstnärliga produktionsmedel. Denna typologi är ofta citerad men också kritiserad av bland andra Per Mangset, som mycket riktigt påpekar att ingen nation är renodlad i endera riktningen och att kriterierna för indelningen är otillräckliga.²⁴

Ett alternativt sätt att se på kulturpolitik är att i likhet med Trine Bille-Hansen undersöka motiven för offentligt stöd för kultur. Här kan man urskilja en allokeringfunktion (beroende på marknadssvikt måste staten komplettera för kulturens kostnader), en fördelningsfunktion (möjlighet till kulturkonsumtion skall spridas) och en stabiliseringsfunktion (kulturstöd stabiliserar ekonomi och sysselsättning).²⁵

I mitt sammanhang skall ministudien på ett praktiskt–konkret vis påvisa vad som avses med kultur i en viss region. Vad jag är intresserad av är därmed dess innehåll, vad man i det

inkluderar. Detta blir kulturpolitik.

En företeelse som ofta förknippas med regionalisering och som är aktuellt i detta kulturpolitiska sammanhang är som sagt *decentralisering*. I själva verket är det så att betydelsen av de båda ofta fungerar synonymt, som i formuleringar som ”kulturpolitikens regionalisering”.²⁶ I mitt sammanhang kan de dock *inte* användas *synonymt*. Regionalisering är här, i linje med definitionerna ovan, en process omfattande *flera politikområden*. Decentralisering, kan omfatta ett enskilt politikområde och innebär, grovt sett, att staten överlämnar kompetens åt en annan och lägre beslutsnivå. För att den skall vara effektiv, bör även förutsättningar för reella ekonomiska för ansvarstagande och genomförande på denna nivå ges. Denna form av decentralisering är inte densamma som den som på franska kallas *déconcentration*. I den *utlokaliserar* den centrala makten organ på regionala och lokala plan och även detta kallas ju på svenska för decentralisering, vilket inte känns helt tillfredställande. Detta innebär inte att makten att besluta överförs till dessa nya nivåer. Statlig politik blir direkt närvarande i närheten av medborgarna, men också av andra potentiella beslutsfattare. Inom kulturområdet kan man, om man följer Nobuko Kawashima, skilja mellan tre former av decentralisering, kulturell, juridisk och politisk, där den sista handlar om maktindelning och relationen mellan det centrala, det regionala och det lokala.²⁷

Hur representeras regionen?

De två subnationella regioner som här studeras har var sin historia, vilken har tangerats ovan. De har sprungit ur skilda nationella sammanhang i statsnationer som har haft sin egen specifika historia, med imperialism som en del av Frankrikes historia och Folkhemmet av den svenska. Frankrike brukar karaktäriseras som en stark statsnation där stat och medborgerliga rättigheter hänger intimt samman. Mot detta brukar man ställa nationer där uppfattningen om en gemensam kultur, ett kulturarv, utgör centrum för nationsbygget. Där brukar Tyskland tjäna som exempel.

Anledningarna till att webbplatserna studeras är flera. Som representanter, för de nya noder Castells talar om är det ett sätt att fånga hur regionerna själva försöker göra sin röst hörd, eller sin representation synlig,²⁸ på Internet. Här intresserar jag mig för vilken *bild* av regionen man vill förmedla. Vad är regionen för något och i vilka termer beskrivs den?

Genom att gå in på regionernas offentliga webbplatser <http://www.cr-mip.fr> respektive <http://www.vgregion.se>, och se på det direkt visuella uttrycket på ingångssidorna kan man få en uppfattning av regionens bild av sig själv, i vilken texterna självklart ingår. Med hjälp av

länkar till angränsande webbsidor och läsning av dessa tänker jag sedan svara på frågorna om vad regionen är och hur den beskrivs.²⁹ I och med att jag behandlar webbplatserna som texter, blir författarfrågan aktuell. Jag väljer här att se regionen som författare, även om informationsansvariga har suttit och arbetat fram texterna och webbdesigner tagit fram det visuella uttrycket i respektive region.

Hur beskrivs regionen?

”Välkommen till Västra Götalandsregionen”, står det på regionens webbplats ingångssida.³⁰ Det är en sida uppdelad i tre kolumner och dominerad av regionens logga i övre vänstra hörn, samt av ämneslänkar – ”Hälsa, sjukvård, tandvård”, ”Politik och beslut”, ”Organisation och förvaltning”, ”Regional utveckling”, ”Regionens nyheter” och ”Detta är Västra Götalandsregionen” – i överkanten.³¹ Bakgrunden är vit och den dominerande färgen i denna textfulla ingångssida är blå. I den vänstra kolumnen finns en kort informerande text om regionen som jag återkommer till och de andra två upptas av nyheter respektive kalendarium. Två rullgardinsmenyer länkar till ”utvalda länkar” och till regionens verksamhets webbsidor.

För att komma åt regionens beskrivning av sig själv utan att göra arbetet alltför omfattande genom att analysera alla texter, har jag först och främst tittat på ingångssidans text, samt sedan inventerat de ämneslänkar som vid en första anblick tycktes säga något om regionen.³²

När så regionen presenterar sig själv under ordet *välkommen* på webbplatsens ingångssida, gör den det med orden: ”Västra Götalandsregionens främsta uppgift är att se till så att alla som bor i Västra Götaland får tillgång till en god hälso- och sjukvård”, en mening rimmar väl med det strikta och kanske lite landstingsmässiga uttryck sidan i övrigt har. Och regionen har också tagit över de tidigare landstingens i Skaraborg, Älvsborg och Bohuslän samt Göteborgs kommuns ansvar för hälso- och sjukvård.³³ Detta upptar likaledes den största delen av budgeten, ungefär 90 procent av utgifterna och 90 procent av de anställda.³⁴ Texten fortsätter: ”Men den politiskt styrda regionorganisationen har också många andra uppgifter som till exempel att stödja kulturlivet och planera för regionens utveckling.” För alla de som tror på regionerna som viktiga motorer i regional utveckling känns det kanske lite deprimerande att veta att regionens utveckling bara är *en* av många andra uppgifter. På det här planet är Västra Götalandsregionen kort uttryckt ett *hälso- och sjukvårdsorgan*.

På Région Midi-Pyrénées webbplats välkomnas man av en röd och gräddvit första ingångssida, dominerad av texten *Conseil Régional Midi-Pyrénées*, samt av elva fotografiska bilder av regionens symbol, det occitanska korset, i diverse sammanhang – som relief eller logga på en buss. Korset, som alltså ingår i regionens logga, återkommer också i nedre kanten, röd med gult occitanskt kors.³⁵ Denna sida tjänar dock ingenting mer till än att tvinga oss som besökare att klicka förbi den innan man kommer till den ingångssida som kommer att behandlas nedan. Däremot fyller användningen av det occitanska korset en funktion. Anspelningen på occitansk kultur och kulturarv, och användningen av korset i samtiden respektive dåtiden ger vid handen att det occitanska är levande och allstädes närvarande. Nu till ingångssida nummer två.³⁶ På denna gräddvita fond finns inget *välkommen*, men väl ordet ”Sommaire” (Innehållsförteckning) i en nästan lika diskret ton. Regionens logga ligger i övre vänstra hörnet, precis som på Västra Götalandsregionens webbplats, men det övriga innehållet presenteras inte i kolumner utan i nio olika stora och färgglada rektanglar. Ämneslänkarna återges här både på franska och på svenska: ”Les Elus du Conseil Regional Midi-Pyrénées” (fritt översatt: Régions Midi-Pyrénées folkvalda), ”La Région Midi-Pyrénées en bref” (Region Midi-Pyrénées i korthet), ”Le guide des interventions” (Åtgärdsguiden), ”Une Institution pour un territoire” (En institution för ett territorium), ”Pour les jeunes” (För de yngre), ”Missions et compétences” (Uppgifter och kompetenser), ”Actualités” (nyheter), ”Le site du Conseil Régional des Jeunes” (Ungdomarnas regionförsamlings webbplats), ”Infos pratiques” (Praktisk information) och Contacts (Kontakt).³⁷ Sidan innehåller mindre text än den svenska och har ett annat uttryck, mer färglätt och med dett occitanska somen central ingrediens.

De *folkevalda* framstår som viktiga och vill vi veta något om vad regionen är, är det ganska lätt att dra slutsatsen att regionen är en institution anpassad till ett visst *territorium*. Att ungdomar har en central plats och ungdomsparlamentet har också spelat en viss roll för politikens inriktning.³⁸ Inga rullgardinsmenyer eller snabbmenyer finns.³⁹

En organisation och ett territorium

Det är lätt att tro att en rubrik, eller ett länknamn, som ”Detta är Västra Götalandsregionen” borde tala om vad regionen är. Kommer man till denna webbsida,⁴⁰ får man reda på att

Västra Götalandsregionen är ”en organisation med ungefär 48 000 anställda”. Denna organisation har till uppgift att tillhandahålla sjukvården, men den har också till ansvar att utveckla regionen, genom ”utvecklingsfrågorna i regionen” och stöd till ”organisationer, kultur och näringsliv”. Ett antal av regionens verksamheter namnges och styrelse, *organisation* och *rumslig* utbredning ges utrymme. En karta över regionen finns.

”Korta fakta” leder vidare till en webbsida vars länkar svarar på en uppsjö av frågor kring befolkning, kultur och turism, skolor och utbildning, näringsliv och arbete, transporter, folkhälsa, geografi, natur och miljö samt ”Diverse och kuriosas”. Intressant är den glidande användningen av regionbegreppet. Man beskriver både länet och regionen utan att egentligen göra någon skillnad.⁴¹ Det andra noterbara är de kategorier under vilka den rikliga användningen av statistik och siffror.

Hittills känns informationen om regionen otillfredsställande. Formuleringar om regionen som en organisation med sjukvård som största ansvarsområde återkommer ständigt, men vi upplyses också om att regionen är en politiskt och demokratiskt styrd organisation med två huvuduppgifter, hälso- och sjukvård och regional utveckling”.⁴² Men under ”Regional utveckling” finns så följande formulering:

Inom området för Regional utveckling arbetar vi med *näringslivsfrågor, tillväxtantal, trafikens infrastruktur* (planering för utbyggnad av vägar, järnvägar m m), *IT-utvecklingen i Västra Götaland, internationellt arbete och samarbete, EU-frågor, turism, miljö, kultur, utbildnings- och kompetensförsörjningsfrågor* samt *integration, jämställdhet och social ekonomi*.⁴³

Går man från ingångssidan på Région Midi-Pyrénées webbsida och till ”La Région en bref”, möts man av upplysningen att regionen är den yngsta territoriella gemenskapen, ”La collectivité territoriale la plus jeune”. En kort historik, i vilken man återgår till l’Ancien Régime för att sedan understryka att det var efter andra världskriget som man insåg att en ny nivå för en lyckosam planering av och genomförande av *l’aménagement du territoire*, ungefär uppbyggnad av territoriet, ges.⁴⁴ På denna sida återfinns också en *karta* på vilken man ser var regionen finns i Frankrike – och i Europa. Nästa länk svarar på frågan Vad är Région Midi-Pyrénées?⁴⁵ Man upplyses här om att regionen är den största i Frankrike och att:

Genom sin vidd, mångfald, rika historia, intellektuella och industriella potential, har Midi-

Pyrénées en strategisk plats såväl nationellt som på det europeiska planet. Runt sin regionala metropol, Toulouse, samlar Midi-Pyrénées ett nätverk av medelstora städer och områden som utmärker sig både genom sina skillnader och sin komplementaritet.⁴⁶

Även här återfinns en karta, denna mer detaljerad över regionen,⁴⁷ och under ”Une institution pour un territoire” ges en introduktion till hur regionen styrs, och olika länkar tar hand om olika fora, administration, aktörer samt representation i Bryssel. ”Missions et compétences” och ”Introduction”-länken, berättar vad regionen gör, om skolor och yrkesutbildning, kollektivtrafik och större vägar, skapande av arbetstillfällsrika områden, samt om kulturarv och identitet. Introduktionen grundas i de lagar som ledde till regionernas bildande och avslöjar att regionen skall främja ekonomisk, social, kulturell, vetenskaplig och sanitär utveckling i regionen samt utvecklandet av dess territorium. Regionen vill tillförsäkra en harmonisk utveckling av territoriet och upprättar särskilda kontrakt med lokala församlingar för denna utveckling (contrats de territoires). Regionen utmärks vidare av ett exceptionellt kulturarv och historiska och kulturella skatter.⁴⁸

Tittar man under ”Aménagement du territoire” finner man ett antal artiklar, vilka ger en hint om vad dess ledning har för idéer om utvecklingen på detta område och vad den gör i samarbete med staten. Under ”Contrat de Plan”, man till var regionen och staten lägger sin största ansträngning i utvecklingsplanen för åren 2000—2006:

Midi-Pyrénées invånare, i all sin mångfald, är den mest värdefulla rikedom i vår region. Detta kontrakt riktar sig till alla dessa. Våra mål siktar på att: förbättra midi-pyrearnas vardagslivs omständigheter.⁴⁹

Återkommande i den franska regionen är *territoriet*, beslutsterritoriet men också det reella rummet vilket representeras med hjälp av en diger mängd kartor. I detta territorium finns ett specifikt *kulturarv* representerat av det occitanska och medborgarna är ett återkommande tema. Jämför man med Västra Götalandsregionen är utvecklingsfrågor centrala, men i det franska exemplet är staten mer närvarande och spelar en större roll.⁵⁰ En *motsättning* mellan det egna *territoriet* och statens roll finns. Den som känner till Frankrikes geografi någorlunda väl förstår inte bara att regionen utgör provins i den franska kontexten, utan också att den i sig återspeglar det

nationella mönstret. I Västra Götalandsregionen försöker man upphäva detta genom att placera ut regionala kontor på sex orter. I Midi-Pyrénées satsar man i samarbete med staten på uppbyggandet av lokala nätverk kring medelstora städer, men regionens huvudsakliga funktioner återfinns ändå i Toulouse. Europa, nationen och *andra territoriella* enheter omnämns på båda webbplatserna om än i andra termer. På Västra Götalandsregionens hemsida finns *internationalisering* med som en röd tråd, medan man i Midi-Pyrénées omnämner de övriga planen.

Vad är kultur och kulturpolitik?

För att närma sig frågan om kultur, är det på Västra Götalandsregionens webbplats enkelt klicka på ordet och länken ”kulturlivet” i den korta text som välkomnar besökaren till regionens webbplats. Ett annat sätt är att använda sig av snabbmenyn över regionens verksamheter. Härmed blir man ”Välkommen till – Västra Götalandsregionens kultursidor”.⁵¹ Under ett collage av bilder från -- får man anta -- Västra Götalandsregionen, möts man av texten: ”Ett rikt kulturliv stärker Västra Götalands identitet och utveckling. En rik kultur är en förutsättning för att samhällslivet ska blomstra och möjligheterna öka för den enskilda invånaren att trivas med tillvaron.” Kultur definieras inte här, men vi får en hint om att kulturliv bidrar till *identitetsbildningen* och vi frestas att tro att det finns en identitet specifik för regionen. Använder vi länkarna i ramen till höger om huvudfönstret, kan vi komma till Beredningsgruppen för kultur och kulturnämndens webbsida.⁵² Här förklaras att regionstyrelsen har huvudansvar för regionala utvecklingsfrågor och att kultur ingår i dessa. Information om nämndens och beredningens sammansättningar ges också. Den nyfikne undrar nu först vad den regionala utvecklingsstrategin säger om kultur, men först till ”Konst”. Här finner vi information om stipendier och dessa innehåller i princip information om vilka former av stipendier konstnärer och konsthantverkare kan söka. För att få reda på vad regionen räknar som kultur, vad den *inkluderar* i sin verksamhet, måste vi använda länken ”Kulturinstitutioner”.⁵³ Härunder redovisas nämligen under rubriken ”Institutioner med regionalt uppdrag” ett antal kategorier vilka man får anse räknas som kultur: teater, kulturarv, bild och form, litteratur och bibliotek, film och media, folkhögskolor, musik och dans.⁵⁴

”Barn och ungdom” är nästa länk, vilket förvisso visar att man tilldelar denna kategori större betydelse inom regionen, vilket rimmar väl med nationell kulturpolitik och dess särskilda satsningar och initiativ på denna front.⁵⁵ Att hitta *alla* relevanta länkar är inte självklart. Med lite *10* tur kan man emellertid hitta både den ur vårt perspektiv intressanta länken

”Kulturpolitik”, samt den till synes upplysande ”Kulturstrategi”. Den första beskriver hur man i arbetsgrupper tog fram principer för ersättningar till kulturlivet. Till länken ”Kulturstrategi” finns Västra Götalandsregionens kulturpolitiska strategi länkad.⁵⁶ Strategin antogs i oktober 2001 och har ett systerdokument, om än med en annan karaktär, i Region Skåne men också i en stad som Göteborg.⁵⁷ De personer, företrädare för de sju stora politiska partierna, samt av två tjänstemän varav den ena är regionens kulturchef, som varit inblandade i framtagandet av strategin finns omnämnda, något som är utmärkande för hela regionens webbplats. Även alla protokoll från kulturnämndens möten, samt dagordningar för kommande kulturnämndsmöten finns *tillgängliga*. Högre tjänstemän och förtroendevalda är synliga. Själva kulturstrategin är ett digert dokument om tretton A4-sidor.

Jag kan inte göra kulturstrategin rättvisa här.⁵⁸ Dokumentet börjar i en text innehållande utgångspunkter för regionens kulturpolitik. Olika aspekter och förståelser av begreppet kultur inringas in, varpå man formulerar ”Målen för kulturpolitiken”.⁵⁹ Dessa styrs av en vision,⁶⁰ av långsiktiga mål och konkretiseringar dessa. Vad är då kultur? För det första försöker man ringa in *kulturen* själv, genom att trycka på driften att skapa och kulturen och konsten, som alltså här åtskiljs, har ett ”eget inneboende värde”. Allt som skapas är förvisso inte konst, men konst ”kan erbjuda upplevelser där det är betydelselöst vilken kultur verket skapas i men kan också ge en djupare förståelse för en kultur som inte är min egen”⁶¹ Medan man menar att man inte försöker fånga kulturen i definitioner, konstaterar man att det handlar om ”mänsklig odling”. Kultur har vidare en viktig roll att spela i demokrati,⁶² den bidrar till bildning och utveckling, ”ska kunna vara provocerande”, skapas av människor, kulturens främjare.⁶³ Barn och ungdomar behandlas, liksom kulturhistoria som sätts samman med naturhistoria och kulturarv. Under underrubriken ”Kulturen och regionens utveckling” hänvisar man till den regionala utvecklingsstrategins mål 6. Här är kulturen en vitaliserande kraft, som bidrar till regionens gemenskap och identitetsutveckling.⁶⁴ Kultur kan fungera som en bransch och att tursim är viktigt. Man menar också att den estetiska dimensionen blir allt viktigare och att ”kvalitet, god form ... kommer att vara konkurrensfaktorer”.⁶⁵

Kulturpolitik är ”en verksamhet som med politiska medel försöker att ge kulturen förutsättningar att vara en positiv kraft i samhället. Kulturen är alltid större än kulturpolitiken.”⁶⁶ En internationell dimension finns och slutligen anges att den regionala kulturpolitiken ”kompletterar, samverkar och bygger på den kommunala kulturpolitiken och samspelar med den nationella”. Regionen behöver stå för viktig infrastruktur.⁶⁷ Sven Nilsson, som ger en bra bild

av den svenska kulturpolitikens framväxt och utmaningar, lyfter i *Kulturens vägar* fram Landstingsförbundets regionprogram *Regionalt styre för utveckling, livsmiljö och välfärd* från 1994 och dess utgångspunkt i just internationalisering och konkurrens.⁶⁸

Lämnar man kultursidorna för att läsa om ”Den regionala utvecklingsstrategin”, som man finner under, hittar man där tio mål grundade i ett antal utvecklingsområden.⁶⁹ Även dessa påminner om Landstingsförbundets regionprogram utvecklingsområden, även om även integrationsaspekten och den hållbara utvecklingen är inkluderade. På kulturområdet gäller att regionen skall ”[ö]ka försprånget som Sveriges ledande kulturregion.”⁷⁰ Och vidare:

Västra Götaland är redan idag en region med tydlig kulturprofil. Kulturarv och kulturhistoria ger regionen identitet och särprägel. Vi har ett flertal kulturinstitutioner av nationell och internationell betydelse och ett musikliv med djup och bredd. Regionen är ledande inom filmen och har en stark ställning inom arkitektur, form och design.⁷¹

Åtgärdsområdet ”Kultur och kulturarv” börjar med formuleringen ”Kulturens spetsar kan bli ännu vassare.”⁷² Ett rikt kulturliv är ”strategiskt i en livsmiljö som förmår att attrahera människor och företag från omvärlden”. Film preciseras som ett profilområde och eftersom regionen är Sveriges ledande filmregion, skall den ”bli starka i norra Europa”.⁷³

Kulturpolitik fick en bred definition ovan och kulturbegreppet kan man med utgångspunkt i bara dessa formuleringar skriva en hel del. Vad som ryms här är ett konstaterande att kultur, som har flera definitioner men ändå skiljs från konst, går att skilja från andra kulturer. Det finns *en* kultur i Västra Götalandsregionen och den bidrar till identitetsbildningen. Kultur är nödvändig i den konkurrens som syftar till ekonomisk utveckling och regionen utstrålar självförtroende.

På de franska webbsidorna finns ingen kulturstrategi att hämta. I själva verket finns fåtalet offentliga dokument av den arten tillgängliga via webbplatsen. Använder man sig av länken ”Culture” under ”Missions et compétences” är det helt enkelt så att man på en webbsida med färgglada länkar motsvarande de på ingångssidan möts av ett antal *artikl*rubriker visuellt tydligt kopplade till ”Culture”. De behandlar det regionen *inkluderar* i kulturbegreppet och därmed i

kulturpolitiken och inte särskilda ämnesområden: ”Le pôle image” (Bildpolen), ”Pour les

jeunes” (För de yngre), ”Festivals en Midi-Pyrénées: Le guide 2002—2003” (Festivaler i Midi-Pyrénées: Guide 2002—2003), ”Les arts du cirque en Midi-Pyrénées” (Cirkuskonst i Midi-Pyrénées),⁷⁴ ”Culture occitane” (Occitansk kultur), men också ”Politique de Développement culturel: un nouvel élan” (Kulturutvecklingspolitik: en ny ansats) och ”Une journée culture en région – 31 janvier 2002” (En kulturdag i regionen – 31 januari 2002). Fler exempel finns, de går att finna under ”Archives” (Arkiv).⁷⁵ Ett register av företeelser inräknas.

Occitansk kultur tas alltså upp under en egen länk.⁷⁶ Härunder finns nya länkar, varav den första, ”Culture occitana”, problematiserar och understryker det occitanskas närvaro i regionen. Textens grund är franska, men citat på occitanska dyker upp här och var. Det faktum att Région Midi-Pyrénées *skall bli pilotregion för kulturpolitisk decentralisering* omnämns. Här och ingen annanstans! Övriga länkar under ”Culture occitane” utgörs av ett av personporträtt (franska), en text om den occitanska kulturens förnyelse (franska och occitanska). I ”Un estat dels luocos de l’ensenhament de l’occitan” (Fritt översatt: Situationen för undervisning på occitanska) finns översättningar till franska, medan det under de fem återstående länkarna endast finns text på occitanska.⁷⁷ En behandlar den occitanska kulturen som bortglömd i Frankrike – till skillnad från i Spanien och Italien.⁷⁸ Den skiftande språkanvändningen är intressant.

Till kulturutvecklingspolitiken så och ”Politique de Développement culturel: un nouvel élan”. Den nya ansatsen i bygger på två prioriteter, att dels koncentrera sig på regionens starka kompetenser, vilka anges som territorium och ungdomar, och dels ge skapandet en stor roll.⁷⁹ Regionen ökar tilldelningen till kultur med 20% och detta är ”en frivillig åtgärd för att omdefiniera de områden där regionens huvudsakliga ingripanden sker och göra dess handlingar i detta område så tydliga som möjligt”. På denna webbsida tar man också upp hur den nya formen av territoriella gemenskaper, les pays, kan komma att uppväga toulouseregionens dominans på kulturområdet.⁸⁰ Den äldre versionen av kulturpolitik, som den nya inte bryter med, byggde på en balansering av kulturlivet i regionen. Kulturen som en ”hävstång för den lokala utvecklingen, är integrerad i den territorieutvecklingspolitik som utförs av Conseil Régional Midi-Pyrénées”. Häri omnämndes skapande, bildning/professionalisering och amatörkultur och kulturpolitiken skulle ta hjälp av och bygga på nätverk kring medelstora städer, en politik som fortfarande är aktuell genom avtalen med staten.

Dessa städer skall starta dynamik i de livsmiljöer som de upprätthåller, erbjuda gemensam

service och kunskap som kan tjäna den ekonomiska konkurrenskraften, livskvalitet, kvalitativ miljö, liksom en starkt kulturell identitet.⁸¹

Enligt det *nya* kontraktet mellan Staten och regionen, 2000–2006, skall städerna fungera som *motorer* för utvecklingen av regionens territorium och för underlättandet för nätverksbyggande. Den kulturella infrastrukturen skall satsas på, demokratiseringen skall stärkas genom tillgång till kultur och möjlighet att utöva den. Kulturarv innehar också en central ställning.⁸²

Sist men inte minst nämns kultur, men detta är svårt att veta, under ”Guide des interventions”. Denna sida skall hjälpa dem som vill söka samarbets-, projekt- eller utvecklingsmedel hos regionen. Insatsområden beskrivs kortfattat.⁸³ Sidan är försedd med en sökfunktion, men man kan också gå direkt in på ”Culture”. Kultur delas här in i två kategorier, ”Patrimoine” (Kulturarv) och ”Domaines de création et d’expression culturelle” (Skapande och kulturella uttryck). Till kulturarvet hör restaurering av olika kategorier av kulturarv, arkeologi, Fonds Régional D’Acquisitoir pour les Musées (regionala fonden för museernas föremålsinköp) och sist men inte minst occitanskt språk och occitansk kultur. Den andra överordnade kategorin innehåller bild- och skulptur (Arts plastiques) bok och läsning – hjälp till utgivning och författarresidens, teater och dans, musik, distributionsstöd till föreställningar, festivaler, audiovisuellt och kulturella utbyten.

Även fortsättningsvis behöll kultur en tämligen *bred* definition och det är inte betydelselöst att man även lyfter in amatörkultur. Identitetsaspekten är viktig och kulturbegreppet innehåller också aspekter av kulturarv. Staten är dock ständigt närvarande och detta kan till viss del förklaras av det långa arvet av centraliserad makt i Frankrike *och* kulturens plats i den nationella modellen.⁸⁴

Det leder till eftertanke men svarar inte på frågan

I en värld med utbredd politisk legitimitetskris och missnöje bland medborgarna över deras representanter, finns det få aktiva utnyttjare i någondera änden av den interaktiva, mångriktade kommunikationskanal som internet utgör.⁸⁵

Den dystra bild Castells målar av Internets reella roll hos offentliga institutioner bekräftas till viss del i denna korta genomgång. Viss information blir tillgänglig, mer i den svenska kontexten än i den franska. Den franska webbplatsen fungerar mest som en form av elektronisk anslagstavla utan någon större möjlighet till interaktion. Den svenska webbplatsen ger mer möjlighet till kommunikation med makthavare och tjänstemän och gör offentliga dokument tillgängliga. Därmed bekräftar detta den bild vi har av de skandinaviska länderna som mer tillgängliga och genomskinliga.

Frågan om man kan säga något om antologins övergripande teman plats, kultur och identitet är bara delvis besvarad. Begreppet *plats* kan förstås på flera sätt, men omvälvningen av rummets sker oavsett dessa webbplatser. I sig fångar de dock en relation till platsbegreppet och på Région Midi-Pyrénées hemsida återkommer ständigt referenser till territoriet, det avgränsade geografiska och administrativa rummet. Båda regionerna hänvisar till andra administrativa nivåer, från det lokala till det makroregionala.

De två webbplatserna har olika uttryck, det ena textbemängt och det andra mer stiliserat och bildmässigt. Den svenska faktaspäckade webbplatsen är kanske mer funktionell, men det detta till trots är det svårt att få en fullkomlig bild av regionens kulturpolitik. Betoningen av territoriet i den franska kontexten känns nästan som en besvärjelse och den rika anspelningen på ett gemensamt kulturarv, representerat av det occitanska, är intressant och vad jag tror en tvåriktad legitimeringsstrategi. Å ena sidan vill man utåt understryka att denna den största franska regionen,⁸⁶ har något gemensamt och å andra sidan är det ett sätt att hantera de röster som vill göra sin röst hörd. I Frankrike finns starka regionalistiska rörelser i ett antal regioner som Baskien, Korsika och Bretagne. Regionalismen, rörelser kommande underifrån, är ett exempel på desintegrativa rörelser och bygger på *identitetspolitik*. Med detta avses en strävan efter vissa politiska mål, som skall uppnås med hjälp av användande och framhållande av gemensam kultur, språk, religiös tillhörighet.⁸⁷ Det råder olika uppfattningar om hur starkt det occitanska

uppvaknandet är i Frankrike, men genom att inkludera det som ett kulturellt uttryck och som kulturarv, legitimerar den sin roll gentemot detta.

Det sägs att den kulturella staten är en av de skepnader den franska staten tar, en av dess *raison d'être*.⁸⁸ Detta kan förklara motståndet till verklig decentralisering på kulturområdet och förstärkningen av den form av utlokalisering som gör centralmakten närvarande i regionerna. Det är väldigt intressant att man på Midi-Pyrénées webbplats inte någonstans nämner förekomsten av ett starkt D.R.A.C. (Direction Régionale des Affaires Culturelles) i regionen, vilket sorterar direkt under kulturministeriet. Vad gäller den hittillsvarande decentraliseringen på kulturpolitikområdet i Frankrike, har någon uttryckt det som att den befinner sig någonstans ”mellan nästan ingenting och att låtsas”.⁸⁹ Philippe Poirier vid universitetet i Grenoble hävdar vidare att statens makt i regionerna blivit starkare på 1990-talet.⁹⁰ Det återstår att se hur denna kommer att se ut efter det nya decentraliseringsförsöket.

I Sverige är det svårt att säga vilken roll regionbildningen spelar för kulturpolitiken. Genom att studera Västra Götalandsregionens webbsida fick vi förvisso en bred definition av begreppet kultur samt del av den kulturpolitiska strategin. Gemensamt har båda regionerna att ramen för kulturpolitiken ekonomisk utveckling och näringspolitiska ändamål. Tom Larsson ifrågasätter om regionaliseringssträvandena verkligen ”representerar en decentraliseringsprocess”, och hävdar att den utgör ett ”moment i en övergångsprocess från ett nationalstatligt till ett supranationellt förvaltningstillstånd”.⁹¹ Processen förbereder i själva verket för en postnationell förvaltningsorganisation, i vilken det nationella får mindre befogenheter. En process i vilken nationen själv är aktiv, skulle jag vilja tillägga.

Här är vi åter tillbaka vid några av globaliseringens paradoxer omvandlingar och kanske kan det vara en idé att knyta ihop påsen här.

Veronica Trépagny

Doktorand

Centrum för kulturpolitisk forskning, Biblioteks- och informationsvetenskap/Bibliotekshögskolan

Högskolan i Borås

Referenser

Tryckta källor

- Castells, Manuel, *The Rise of the Network Society*, Oxford 1996.
- ____ Informationsåldern. Ekonomi, samhälle och kultur, Band I och II, Göteborg 1998.
- ____ Internetgalaxen. Reflektioner om internet, ekonomi och samhälle, Göteborg 2002.
- Eriksson, Catharina, Eriksson Baaz, Maria & Thörn, Håkan, *Globaliseringens kulturer. Den postkoloniala paradoxen, rasismen och det mångkulturella samhället*, Nora 1999.
- Fornäs, Johan, *Cultural Theory and Late Modernity*, London, Thousand Oaks & New Delhi 1995.
- Hall, Stuart (ed.), Representation. *Cultural Representations and Signifying Practices*, London, Thousand Oaks & New Delhi 1997.
- David Held et al., *Globalization. Key Concepts Number One*, London 1999.
- Hettne, Björn, *Development Theory and the Three Worlds*, New York 1994.
- ____ *Den europeiska paradoxen. Om integration och desintegration i Europa*, Stockholm 1997.
- Hillman Chartrand, Harry & Mc Caughey, Claire, ”The Arm’s length principle and the arts: An international perspective – past, present an future” I *Who’s to pay for the arts? The International Search for models of Arts Support*, New York 1989.
- Hobsbawn, Eric J, *Nationer och nationalism*, Stockholm 1998.
- Nobuko Kawashima. ”Theorising Decentralisation in Cultural Policy. Concepts, Valuses and Strategies” i *Cultural Policy*, vol. 3, No. 2.
- Landstingsförbundet, Regionalt styre för utveckling, livsmiljö och välfärd, 1994.
- Larsson, Tom, ”Decentralisering hotar den nationella kulturpolitiken”, i *Kultur och politik* 7—8/2002.
- Lindensjö, Bo, ”Demokrati” i Demokrati och medborgarskap, Demokratiutredningens forskarvolym II, SOU 1997:77, Stockholm 1999.
- Länsindelningen i Skåne och Västsverige m.m., Regeringens proposition 1995/96:38.
- Malmström, Cecilia, *Regionen, makten och härligheten. Regionala partier i Västeuropa*, Stockholm 1998.
- Magset, Per, ”Kulturpolitiska modeller i Vest-europa”, *Kulturårboka* 1995, Oslo 1995.

- McGuigan, Jim, *Culture and the Public Sphere*, London & New York 1996.
- Meissel, René, *Décentralisation et aménagement du territoire*, Paris 1995.
- Monod, Jérôme & de Castelbajac, Philippe, *L'aménagement du territoire*, Paris 1997.
- Poirier, Philippe, *Historie des politiques culturelles de la France contemporaine*, Dijon 1996.
- Regionalt folkstyre och statlig länsförvaltning, SOU 2000:85, Stockholm 2000.
- Rothstein, Bo, "Demokratins räckvidd – dokumentation från ett seminarium" i *Demokratiutredningens skrift nr. 1*, SOU 1998:55, Stockholm 1998.
- Smekal, Peter, *Teorier om utveckling och underutveckling. En introduktion till u-landskunskapen*, Andra omarbetade upplagan, Uppsala 1993.
- Törnqvist, Gunnar, *Renässans för regioner*, Stockholm 1998.
- Wallerstein, Immanuel. *The Modern World System I & II*, London & New York 1980 (1974).
- Westin, Charles (red.), *Mångfald, integration, rasism och andra ord. Ett lexikon över begrepp inom IMER – Internationell Migration och Etniska Relationer*, SOS_RAPPORT 1999:6, Stockholm 1999.
- Åhlberg, Lars-Olof, "Om kulturbegreppet", i Liss, P-E och Petterson, B. (red.) *Hälsosamma tankar*, Nora 1995.
- Ändrad länsindelning och försöksverksamhet i Västsverige, Regeringens proposition 1996/97:108.

Elektroniska källor

Här återges (för tillfället) endast huvudwebbplatsen De många artiklarna och webbsidorna gör det ganska ohanterligt för stunden.

Conseil régional Région Midi-Pyrénées, *Conseil Régional Midi-Pyrénées*, <http://www.cr-mip.fr> [2003-01-08]

Västra Götalandsregionen, <http://www.vgregion.se> [2003-01-08]

¹ Här skall in forskare som sysslat med frågor om regionalisering, identitetsfrågor, globalisering osv.

² Lois de décentralisation du 2 mars 1982 och La loi du 5 juillet 1972.

³ *Länsindelningen i Skåne och Västsverige m.m.*, Regeringens proposition 1995/96:38, Den regionala samhällsorganisationen, SOU 1996/97:36, *Ändrad länsindelning och försöksverksamhet i Västsverige*, Regeringens proposition 1996/97:108. *Regionalt folkstyre och statlig länsförvaltning* SOU 2000:85.

⁴ I mitt pågående avhandlingsarbete studerar jag dessa regioner med avseende på kulturpolitik. Offentliga dokument och intervjuer omfattas. Kulturpolitiken i regionerna sätts i relation till kulturpolitik och dokument på andra nivåer: lokala, nationella och globala. Analysen är diskursteoretiskt inspirerad och vägledad av Cultural studies.

⁵ Conseil Régional Midi-Pyrénées, <http://www.cr-mip.fr> och Västra Götalandsregionens <http://www.vgregion.se>. Information från båda hämtades 2003-01-08. Här används termen webbplats och webbsidor. En webbplats samlar en organisation, verksamhets eller ett företags samtliga webbsidor, en webbsida är ”den mängd information på en webbplats som man kan nå utan att behöva gå vidare via en länk”. Terminologin är hämtad från Svenska datatermgruppens *Ordlista Version 20*, 2002.

⁶ Manuel Castells, *Internetgalaxen. Reflektioner om internet, ekonomi och samhälle*, 2002, s. 162.

⁷ En behändig genomgång av begreppet globalisering görs av David Held et al. I *Globalization. Key Concepts Number One*, 1999. Se s. 7.

⁸ Ibid.s. 8.

⁹ Ibid. samt exempelvis Manuel Castells, 2002.

¹⁰ Konkurrerande former av regioner och regionala rörelser på subnationella plan finns. Regionalisering inom en nation är sub-nationell och bestäms av nationen.

¹¹ Immanuel Wallerstein, *The Morden World System*, I & II (1974) 1980. Jag är medveten om att Wallerstein blivit kritiserad för att bland annat förenkla komplicerade skeenden, samt för att vara allt för deterministisk. Freds- och utvecklingsforskning och internationella relationer är de vetenskapliga fält som stått för utvecklingen av många modeller. För en introduktion till. beroendeteori, världssystemteori och andra skolor, se Peter Smekal, *Teorier om utveckling och underutveckling. En introduktion till u-landskunskapen*, 1993. Se också Björn Hettne, *Development Theory and the Three Worlds* 1994. Självklart har man inom geografi och kulturgeografi också sysselsatt sig med dessa frågor och gett namn på de nya former av rum som utvecklas.

¹² Manuel Castells, nämner det i förbigående i en fotnot. Manuel Castells, *Informationsåldern. Ekonomi, samhälle och kultur, band I och II*, 1998.

¹³ Castells 2001 s. 213.

¹⁴ Kongruens politisk – nationell enhet. Se Gunnar Törnqvist, 1998 och Eric J. Hobsbawm, *Nationer och nationalism*, 1998. Resonemanget utvecklas i Johannisson & Trépagny 2000.

¹⁵ Efter att ha varit *bipolär*.dels framväxten av en regional identitet på den regionala nivån, vilket gör regionerna till aktiva och självständiga aktörer i det internationella systemet, Hettne, *Internationella relationer*, 1996, s.

151, Hettne, *Den europeiska paradoxen*, 1997, s. 36f.. Detta resonemang har jag tidigare utvecklat i Trépagny & Johannisson 2000. Jfr Castells 1998.

¹⁶ Cecilia Malmström, *Regionen, makten och härligheten. Regionala partier i Västeuropa*, 1998, s. 50ff.

¹⁷ Gunnar Törnqvist urskiljer ytterligare tre subnationella typer av regioner Törnqvist 1998, s. 60: naturgeografiska, funktionella, samt administrativa regioner.

¹⁸ Malmström s. 51. Nivån mellan det nationella och det globala (transnationella/internationella) kan kallas makro- eller *supranationella* regioner. I tillägg till alla dessa *administrativa* regioner, kan *etniska och kulturella* regioner urskiljas. Detta är regioner som med hjälp av begreppet identitet (här förenklat språk och kulturell likhet, gemensam historia och religion) och behöver ej följa administrativa gränser.

¹⁹ Att jag använder senmodernitet som term betyder att moderniseringen som process inte betraktas som avslutad. Som en följd av såväl avkolonisering och globalisering, har den däremot övergått i ett nytt stadium. Se Catharina Eriksson, Maria Eriksson Baaz och Håkan Thörn, *Globaliseringens kulturer*, 1999 och Johan Fornäs, *Cultural Theory & Late Modernity*, 1995. Senmodernitet är enklare gå att använda i relation till och integrerat i ett postkolonialt synsätt.

²⁰ I nattväktarstaten eller minimistaten fördelas endast ett fåtal värden auktoritativt genom offentlig maktutövning, emedan det i välfärdsstaten rör sig om ett mycket större antal. Om politikens och demokratins utmaningar, se Bo Lindensjö, "Demokrati och medborgarskap", 1999, Bo Rothstein. "Demokratins räckvidd", 1998, samt för en grundläggande diskussion till Lennart Lundquist, *Det vetenskapliga studiet av politik*, 1997.

²¹ I denna ministudie mitt material bidra till definitionen av kultur, varför denna inte är betydelsefull här. Vad gäller kulturbegreppet kan man inom den västerländska humanistiska och samhällsvetenskapliga traditionen urskilja två huvud användningar. Å ena sidan finns ett estetiskt kulturbegrepp, vilket omfattar konsterna och studiet av dessa. Å andra sidan finns det antropologiska – sociologiska – etnologiska kulturbegreppet. I detta ingår människans totala livssituation. Se bl.a Lars-Olof Åhlberg, "Om kulturbegreppet" 1995, men också i Jim McGuigan, *Culture and the Public Sphere*, 1996.

²² Harry Hillman Chartrand och Claire, Mc Caughey, "The Arm's length principle and the arts: An international perspektive – past, present an future" I Who's to pay for the arts? The International Search for models of Arts Support, 1989.

²³ Jag är medveten om glidningen mellan begreppen konst och kultur. Jag studerar kulturpolitik, vilket är ett mer inkluderande begrepp än konstpolitik.

²⁴ Per Magset, "Kulturpolitiska modeller i Vest-europa", i *Kulturårboka 1995*.

²⁵ Trine Bille-Hansen, *Kulturens økonomiske betydning. State of the art*, 1993, Sven Nilsson, *Kulturens vägar*, 1999.

²⁶ I svensk politik överlag är exemplen många och i Sven Nilsson 1999 är fallet detsamma. Detta förklaras av att det är den svenska kulturpolitiken han där beskriver.

²⁷ Nobuko Kawashima. "Theorising Decentralisation in Cultural Policy. Concepts, Values and Strategies" i *Cultural Policy*, vol. 3, No. 2.

²⁸ Representation förstås i betydelsen bild av och inte i direkt politisk betydelse. Se bl.a. Stuart Hall, *Representation. Identity and Signifying Practices* 1997.

²⁹ Länkar är enligt Svenska datatermgruppens *Ordlista version 20* ”koppling från en viss plats (en symbol, en bild eller ett markerat ord) på en webbsida till en annan plats”. Analysen är densamma som den man hade kunnat använda sig vid en analys av andra medier, en tryckt folder eller en text innehållande någon eller några bilder. Texterna tillmäts dock störst betydelse.

³⁰ <http://www.vgregion.se>. Åtkomstdatumet för Västra Götalandsregionen, Information Västra Götaland och Conseil Régional Midi-Pyrénées är 2003-01-08 om inget annat anges. En ingångssida eller förstasida är en ”webbsida som tjänar som huvudingång till viss webbplats”, enligt Svenska datatermgruppens *Ordlista, version 20*.

³¹ Länkar återges orda- och bokstavsgrant. Eftersom jag ser webbplatsen som huvuddokument, som alltså borde kursiveras, ser jag länkarna och de övriga webbsidorna som artiklar, vilka därför sätts inom citationstecken. Då länkarna-artiklarna är många omnämns de och ges de referens första gången de används om det inte är absolut nödvändigt att upprepa. De återkommer under respektive region bland referenserna.

³² Västra Götalandregionen, ”Detta är Västra Götalandsregionen”, ”Regional utveckling” och ”Organisation och förvaltning”. Nyheterna valdes bort, men ”Politik och beslut” inkluderades.

³³ Se den offentliga utredningen angående Skånes och Västsveriges kommande regionindelning, SOU 1995:27, samt propositionerna *Länsindelningen i Skåne och Västsverige m.m.*, Regeringens proposition 1995/96:38 *Ändrad länsindelning och försöksverksamhet i Västsverige*, Regeringens proposition 1996/97:108.

³⁴ Västra Götalandsregionen, *Årsredovisning 2001, 2002*.

³⁵ Occitanska, besläktat med katalanskan och innehållande många dialekter, benämns det språk som talades av befolkningen i sydfrankrike fram till centraliseringen och införandet av langue d’oïl, som senare blev det officiella franska språket. Den occitanska kulturen manifesterade sin blomstringstid hos medeltidens trubadurer och dikter från den tiden finns kvar. Occitanska dialekter talas många den äldre befolkningen i Sydfrankrike, i ett område som är större än Midi-Pyrénées. En eller flera ny-occitanska rörelser existerar i regionen.

³⁶ <http://www.cr-mip.fr/fr/accsom/sommaire.asp>.

³⁷ Det hade varit enklare att använda de svenska översättningarna, alla gjorda av mig, i den löpande texten, men med tanke på att läsaren skall kunna kontrollera det här skrivna återges originalen.

³⁸ Ett resultat av ungdomarnas arbete är den bokcheck som gymnasieungdomar i regionen kan ansöka om.

³⁹ De länkar jag tittar närmare på här är: Conseil Régional Midi-Pyrénées, ”La Région Midi-Pyrénées en bref”, ”Une institution pour un territoire” och ”Missions et compétences”. Under ”Missions et compétences” finns en snabbmeny med ytterligare länkar, varav några är relevanta.

⁴⁰ Västra Götalandsregionen, ”Detta är Västra Götalandsregionen”.

⁴¹ Under Västra Götalandsregionen, ”Geografi”, förklaras att Västra Götalandsregionen och Västra Götalands Län omfattar följande 49 kommuner”.

⁴²Västra Götalandsregionen, ”Politik och beslut”, Information finns också om verksamheter som Göteborgsoperan, Västtrafik, Västergötlands museum, Billströmska folkhögskolan och Film i Väst omnämns, Västra Götalandsregionen, ”Organisation och förvaltning”.

⁴³Västra Götalandsregionen, ”Regional utveckling”.

⁴⁴ L’aménagement du territoire är ett specifikt politikområde som handlar om modernisering och ekonomisk utveckling och enligt vilket hela territoriet skall utvecklas enligt principerna att det skall vara möjligt att bo i hela landet och att infrastruktur skall vara utspridd. Vidare skall transportsystemet tillåta kommunikation. Meningen är också att det skall vara möjligt att arbeta i landets alla delar. Utan att föregripa det fortsatta arbetet, kan jag nu understryka att det upprättas femåriga avtal mellan staten och lokala aktörer som regioner, departement och kommuner.

⁴⁵ Conseil Régional Midi-Pyrénées, ”Qu’est-ce que la Région Midi-Pyrénées?”.

⁴⁶ Ibid.

⁴⁷ Olika former av kartor reflekterar olika delar av verksamheter inom regionen: jordbruk, utbildning, kultur, miljö, infrastruktur, produktion, jordbruk och territoriella gemenskaper. De övriga två länkarna återger siffror i kategorier liknande dem för Västra Götalandsregionen.

⁴⁸ Conseil Régional Midi-Pyrénées, “Missions et compétences”, Conseil Régional Midi-Pyrénées Conseil Régional Midi-Pyrénées, “Comment fonctionne le Conseil Régional Midi-Pyrénées?”, Conseil Régional Midi-Pyrénées, “Le patrimoine et l’identité”.

⁴⁹ Conseil Régional Midi-Pyrénées, “L’essentiel du Contrat de Plan Etat-Region 2000—2006.”

⁵⁰ Den svenska regionen har en utvecklingsstrategi som är tagen av dess eget Regionfullmäktige. Den franska utvecklingsstrategin framtas i samarbete med staten.

⁵¹ Västra Götalandsregionen, ”Välkommen till – Västra Götalandsregionens kultursidor”.

⁵² Västra Götalandsregionen, ”Vad gör beredningsgruppen för kultur – kulturnämnden”.

⁵³ Västra Götalandsregionen, ”Institutioner med regionalt uppdrag”.

⁵⁴ I budgeten motsvaras detta av: TDM (teater, dans, musik), konst, film, folkbildning, distriktsorganisationer (inte rena folkbildningsorganisationer) och övrigt, där man bland annat tar upp samarbetet med Statens kulturråd. Ur Västra Götalandsregionen, *Kulturnämndens budget*, ”Budgetförklaring”, 2002. Intressant att notera är att denna indelning inte helt motsvaras av posterna i budgeten. ABM (arkiv, bibliotek och muséer) har en framskjuten position i budgeten, ”Detaljbudgeten 2003”. Den totala budgeten för kultur uppgick år 2002 till 611300000, varav den största delen, 273116000 gick till TDM och den näst största, 120273000 till ABM.

⁵⁵ Västra Götalandsregionen, ”Barn och ungdomskultur”,

<http://www.vgregion.se/kultur/Barnoungdom/barnoungdom.cfm>

⁵⁶ Västra Götalandsregionen, kulturpolitisk strategi för Västra Götalandsregionen, 2001.

⁵⁷ Denna strategi är ämnet för Jenny Johannissons avhandlingsarbete och den behandlas också med betoning på kulturplanering i denna antologi.

⁵⁸ Avsikten här är inte på något vis att recensera strategin. Den kommer att behandlas mer ingående i mitt framtida arbete.

⁵⁹ Västra Götalandsregionen, *Kulturpolitisk strategi för Västra Götalandsregionen*, s. 7. Tillgänglig som pdf-fil på http://www.vgregion.se/kultur/Kulturstrategi/Strategi_pdf.pdf.

⁶⁰ ”Levande kultur, med kvalitet, bredd och förnyelse skall blomstra i hela regionen. Alla medborgare ska aktivt kunna delta i kulturlivet. Regionens kultur ska inspireras av, inspirera och ge bidrag till den nationella och internationella kulturen.” Ibid.

⁶¹ Ibid.

⁶² Även om regionen vill ta avstånd från ”sådana företeelser som vita maktmusik, underhållningsvåld eller förnedrande pornografi”, ibid. s. 2.

⁶³ Ibid. Här nämns också kulturens *brukare*. Dessa skiljs från de som *skapar* kultur.

⁶⁴ Ibid. s. 4. Behandlas mer nedan.

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ Ibid. s. 5. Här ser jag en parallell till en rubrik hos Sven Nilsson, *Konsten är större än kulturpolitiken*, Nilsson 1999, s. 498.

⁶⁷ Ibid. s. 6. Detta genom att ”skapa möjligheter både att producera och förmedla kultur, att bevara och bruka kulturarven, att erbjuda kunskap, kompetens, råd, stöd, utvecklingsarbete och nätverksbyggande liksom att stödja organisationslivets regionala strukturer.”

⁶⁸ Nilsson 1999 s. 442. ”Konkurrensen har skärpts mellan olika geografiska områden om att erbjuda de bästa förutsättningarna för företagens lokaliseringar och tillväxtpöjligheter” heter det till exempel i Landstingsförbundet, *Regionalt styre för utveckling, livsmiljö och välfärd*, 1994.

⁶⁹ Västra Götalandsregionen, *Regional utvecklingsstrategi*, 1999. Utvecklingsmålen berör tillväxt, kunskap, IT-regionen, infrastruktur, miljöteknik, kultur, turism, internationellt, jämställdhet och integration. De olika utvecklingsområdena/strategiska åtgärdsområdena är: Utbildning och kompetens, Kraftfull infrastruktur för IT, Transportsystemet, Bra miljö för växande branscher, Kultur och kulturarv och Utvecklad turism. Hållbar utveckling, integration, internationalisering samt kvinnors och mäns resurser utgör dimensioner som skall genomsyra all regionutveckling.

⁷⁰ Västra Götalandsregionen, *Regional utvecklingsstrategi*, 1999.

⁷¹ Ibid.

⁷² Västra Götalandsregionen, ”Kultur och kulturarv”

http://www.vgregion.se/regional_utveckling/Regional_utvecklingsstrategi/Kultur_och_kulturarv/kultur_och_kulturarv.cfm

⁷³ Ibid.

⁷⁴ Detta är intressant i sig. I det svenska sammanhanget har cirkus länge hållits utanför något som skulle kunna kallas ett offentligt kulturbegrepp, medan man här ägnar betydande utrymme åt olika former av cirkus och cirkuskonster, åt presentationer av cirkusens historia och om cirkusgrupper, cirkusskolor, regionala egenskaper hos cirkusen, om professionell cirkus liksom åt amatörers cirkus. Regionen stöder ett flertal cirkusprojekt och i Midi-Pyrénées finns bl.a. sexton cirkusskolor godkända av den nationella cirkusorganisationen, samt ett flertal till. http://cr-mip.fr/fr/htm/mission/culture_cirque.htm.

⁷⁵ ”Le pôle image” är ett framtida film- och bildhus i för L’Ecole supérieure d’audiovisuel och som regionen finansierar till 90%. Bland de övriga rubrikerna/länkarna: ”Esprits nomades” länkar efter en kort presentation vidare till en organisation vars uppgift är att hjälpa musikdistributörer, ”Les chemins de Saint-Jacques de Compostelle” länkar direkt till den gemensamma webbplatsen för samarbetsparterna i ”Vägarna till Santiago de la Compostella”: Région Midi-Pyrénées, Aquitaine och Région Languedoc-Roussillon, samt med statsförvaltningen i Toulouse.

⁷⁶ Conseil Régional Midi-Pyrénées, ”Culture occitane”.

⁷⁷ Två innehåller information om occitanska radio- och tevestationer. De andra occitansk musik (en kulturell axel som förbinder de occitanska områdena [länder, païses] från Maghreb till Orienten, genom Andalusien i Spanien) samt språket och kulturen ”La lenga e la cultura occitanas”.

⁷⁸ Conseil Régional Midi-Pyrénées, ”Dels Alps als Pirineus, una cultura doberta”

⁷⁹ Conseil Régional Midi-Pyrénées, ”Politique de Développement culturel. Un nouvel élan”, 2002. Vill man, kan man genom att klicka på ordet création få exempel på vad som avses med skapande: dans, litteratur/böcker, teater och skulptur. Under budgetlänken på annat ställe upplyses om att huvudinriktningarna är stöd till skapande, ungas tillgång till kultur och stöd till kulturella initiativ inom ramarna för den territoriella politiken.

<http://cr-mip.fr/fr/htm/mission/budg2002.htm>

⁸⁰ Den inriktningen har påverkats av *Le rapport Valla*, en utvärdering av kulturen i regionen, vilken diskuterades med aktörer på i januari 2002. Rapporten studerade såväl regionens egna kulturpolitik som den framtagna genom kontrakt med staten. Den finns inte tillgänglig via nätet, däremot sammanfattande handlingar från seminariet.

⁸¹ Conseil Régional Midi-Pyrénées, ”Politique culturelle du Conseil Régional: une véritable décentralisation”, <http://www.cr-mip.fr/fr/htm/mission/politique.htm>, ett dokument från juli 2000.

⁸² Conseil Regional Midi-Pyrénées, *Contrat de plan Etat-Région 2000—2006*.

⁸³ Conseil Régional Midi-Pyrénées, ”Guide des interventions”.

⁸⁴ Philippe Poirier, *Histoire des politiques culturelles de la France Contemporaine*, 1996.

⁸⁵ Castells 2002 s. 163.

⁸⁶ Flera aktörer inom regionen har gjort mig uppmärksam på att en naturligare indelning av detta område går i en väst-östlig riktning och inte i en nord-sydlig som fallet är nu.

⁸⁷ Se Hall, samt Eriksson et al. Termen *etnopolitik* används i liknande betydelse, se bl. a. Hettne 1996. Statsvetaren Cecilia Malmström kallar det ”koncentration av motkultur”. Malmström 1998, s. 28. Myter och symboler blir viktiga, men också kategorisering och stereotypisering, Se bland annat Westin 1999.

⁸⁸ Poirier s. 117.

⁸⁹ Poirier s. 100.

⁹⁰ Nya lagar och starkare ekonomi för D.R.A.C.

⁹¹ Tom Larsson. Decentralisering hotar den nationella kulturpolitiken i Kultur och politik 7-8/2002.